

หน้าที่ - น้าทำ

จริยธรรมมาตรฐาน เพื่อความเกษมศานต์แห่งชีวิต

ฉบับพิเศษ : ลีลาโคลง

ว.วชิรเมธี เขียนคำ ตามตะวัน เขียนโคลง

“.....ขอให้เรามาร่วมกันสร้างสรรค์สังคมและโลก
ที่น่าอยู่ร่วมกัน ด้วยการเพียรทำ "หน้าที่" ที่ "น่าทำ"
ของตัวเองให้เต็มที่ และทำให้ดีที่สุดเสียตั้งแต่บัดนี้เถิด”

ว.วชิรเมธี

Delightful Duties

หน้าที่-น่าทำ

จริยธรรมมาตรฐาน เพื่อความเกษมสันต์แห่งชีวิต

ฉบับพิเศษ : ลีลาโคลง

ว.วชิรเมธี เขียนคำ ตามตะวัน เขียนโคลง

เมื่อวันและผู้เขียนถวายต้นฉบับบทโคลง "หน้าที่-น่าทำ"
แด่พระมหาภูติชัย วชิรเมธี (ว. วชิรเมธี)
วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๔

ตามตะวัน

หน้าทึ่-หน้าทำ

จริยธรรมมาตรฐาน เพื่อความเกษมศานต์แห่งชีวิต

ฉบับพิเศษ : สีลาโคลง

ว.วชิรเมธี เขียนคำ
ตามตะวัน เขียนโคลง

คำปรารภ

ระหว่างวันที่ ๒ มิถุนายน - ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ผู้เขียนได้รับอาราธนาจากชมรมเพื่อนหญิงไทยในสหราชอาณาจักร (Thai Woman's Organization) ร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตไทยในประเทศฝรั่งเศส-โปรตุเกส-เนเธอร์แลนด์-อิตาลี-สหราชอาณาจักร และเยอรมนีรวม ๖ ประเทศ ให้เดินทางมาเผยแพร่พระพุทธศาสนาทั้งแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศดังกล่าว

ตลอดเวลากว่าหนึ่งเดือนเศษนี้ ผู้เขียนได้รับการอำนวยความสะดวก และการต้อนรับปฏิสันถารอย่างดียิ่งจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย นับเป็นความเอื้อเพื่อเกื้อกูลที่ดียิ่งก่อเกิดเป็นความสุข ความสำเร็จ ความทรงจำที่งดงามตลอดเส้นทางการเดินสายบรรยายธรรมและนำปฏิบัติสมาธิภาวนาอันยาวนานของผู้เขียน ด้วยความเอื้อเพื่อเกื้อกูลดังกล่าว ทำให้ผู้เขียนตั้งปณิธานว่า ควรจะหาโอกาส

จัดพิมพ์หนังสือธรรมะสักเล่มหนึ่งหรืออาจจะมากกว่านั้น (ถ้าหากมีเวลามากพอในการเขียน) เพื่อมอบเป็นธรรม-บรรณาการตอบแทนในน้ำใจอันงดงามของมวลกัลยาณมิตรจากแดนไกลทุกท่าน และนั่นเป็นเหตุให้ช่วงเวลาที่ผ่านมาคุณ พุทธวิหารออกซฟอร์ด เมืองออกซฟอร์ดประเทศสหราชอาณาจักร ผู้เขียนจึงได้เริ่มต้นเรียบเรียงต้นฉบับหนังสือเล่มนี้ขึ้นมาจนสำเร็จ

อนึ่ง ตลอดเวลาที่พำนักปฏิบัติหน้าที่ในฐานะพระธรรมทูตอยู่ ณ พุทธวิหารออกซฟอร์ด เมืองออกซฟอร์ด ผู้เขียนได้รับความเมตตาอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก ท่านอาจารย์พระ ดร.คำหมาย ธมฺมสามี ผู้เป็นเจ้าอาวาสและอาจารย์แห่งมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดเป็นอย่างดี จึงขอกราบขอบพระคุณและอนุโมทนาในกัลยาณมิตรธรรมของพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ว.วชิรเมธี

๔ กรกฎาคม ๒๕๕๓

พุทธวิหารออกซฟอร์ด เมืองออกซฟอร์ด
สหราชอาณาจักร

ที่มา...ที่ไป

ผู้เขียนได้มีโอกาสไปกราบพระมหาวิมลชัย วชิรเมธี (ท่าน ว. วชิรเมธี) เพื่อแสดงมุทิตาสักการะ เนื่องในวาระวันคล้ายวันเกิดปีที่ ๓๘ ของท่าน (๒๙ มกราคม ๒๕๕๔) ซึ่งท่านได้เมตตาตอบหนังสือ และชี้แนะธรรมะเป็นธรรมทานแก่ทุกคนที่มาร่วมงานในวันนั้นด้วย หนังสือที่ได้รับมาชื่อ "หน้าที่ - นาทา" เป็น pocket book ขนาดกะทัดรัด สามารถพกพาติดตัวไปไหนได้สะดวก ซึ่งท่าน ว. วชิรเมธีได้รวบรวมหมวดธรรมะที่เกี่ยวกับหน้าที่ที่ควรกระทำของบุคคลในฐานะต่างๆ เพื่อความผาสุกร่มเย็น และความรุ่งเรืองของสังคมที่เราอยู่ มีทั้งหมด ๒๒ ตอนด้วยกัน โดยท่านได้สรุปเป็นข้อๆ มีลัทธิสังคัลล้องจงโพเราะชวนอ่าน และช่วยให้จำได้ง่ายอีกด้วย

เมื่อท่าน ว. วชิรเมธี มอบหนังสือ "หน้าที่- นาทา" ให้ผู้เขียน ท่านได้ปรารภขึ้นว่า ให้ลองแต่งเป็นโคลงดู ซึ่ง

ผู้เขียนได้น้อมรับมาทำเป็นการบ้านพิเศษ เมื่อแต่งเสร็จแล้วก็ได้นำไปถวายท่านในโอกาสต่อมา แล้วเลยกราบขออนุญาตท่านจัดพิมพ์เป็นหนังสือ เพื่อแจกเป็นธรรมทานเนื่องในวาระวันคล้ายวันเกิดของผู้เขียนในปีนี้ด้วย ซึ่งท่าน ว. วชิรเมธีก็อนุญาตด้วยความเต็มใจ ยังความปลาบปลื้มปิติให้แก่ผู้เขียนเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสสร้างบุญญาบารมี อีกคำรบหนึ่ง

บุญกุศลใดๆ ที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้อ่านได้ความรู้จากหนังสือเล่มนี้ แล้วนำไปใช้ปรับปรุงพัฒนาบทบาทหน้าที่ของตัวเองให้สมบูรณ์บริบูรณ์ยิ่งขึ้นนั้น ผู้เขียนขอน้อมถวายแด่พระลัมมาลัมพุทธเจ้า ผู้เป็นบรมครูของโลก มหาปูชนียาจารย์ พระมหาวิมลชัย วชิรเมธี ผู้รังสรรค์งานต้นแบบและเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เขียนแต่งบทโคลง จนสำเร็จเป็นหนังสือในที่สุด

ตามตะวัน

๒ กรกฎาคม ๒๕๕๔

สารบัญ

คำปรารภ

บทนำ

หน้าที่ - นาทำ

1. หน้าที่ของมารดาบิดาต่อนุตรธิดา
2. หน้าที่ของบุตรธิดาต่อมารดาบิดา
3. หน้าที่ของครูบาอาจารย์ต่อศิษย์
4. หน้าที่ของศิษย์ต่อครูบาอาจารย์
5. หน้าที่ของสามีต่อภรรยา
6. หน้าที่ของภรรยาต่อสามี
7. หน้าที่ของมิตรต่อเพื่อน
8. หน้าที่ของเพื่อนต่อมิตร
9. หน้าที่ของเจ้านายต่อลูกน้อง
10. หน้าที่ของลูกน้องต่อเจ้านาย
11. หน้าที่ของนักบวชต่อศาสนิกชน
12. หน้าที่ของศาสนิกชนต่อนักบวช

13. หน้าที่ของนักการเมืองต่อประชาชน
14. หน้าที่ของ ส.ส. ต่อประเทศชาติ
และประชาชน
15. หน้าที่ของประชาชนต่อการบริโภค
ข้อมูลข่าวสาร
16. หน้าที่ของประชาชนต่อบ้านเมือง
17. หน้าที่ของคนต่อตนเอง
18. หน้าที่ของคนต่อคนอื่น
19. หน้าที่ของคนต่อสังคม
20. หน้าที่ของคนต่อสังคม
21. หน้าที่ของคนต่อศาสนา
22. หน้าที่ของศาสดาต่อสัตว์โลก

บทนำ

ทุกๆ เช้า เราจะเห็นพระอาทิตย์อุทัยเพื่อแบ่งปันแสงให้กับมวลมนุษยชาติและสรรพชีวิตสรรพสัตว์ทั่วสากลจักรวาล

ทุกๆ ค่ำ เราจะเห็นพระจันทร์และมวลดาวิกาต่างพากันเปล่งแสงสุกขาว ระเบียบพรพราวเต็มท้องฟ้านภาภาค

ทุกๆ เช้า เราจะเห็นมวลหมู่สุกฤณา ไผผินบินออกจากรวงรังเพื่อไปยังสถานที่ที่อุดมด้วยอาหารแล้วเสาะแสวงหาอาหารกินจนอิ่มท้อง แล้วยังคงกลับมาก่อแฉะแบ่งปันแก่ประดาลูกๆ ที่รอคอยอยู่ในรวงรังอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย

ทุกๆ วัน เราจะเห็นปวงบุปผชาติแย้มบาน ส่งกลิ่นหอมกระจายไปทั้งป่าเขา หรือคลี่กลีบบานสะพรั่งให้คนชมเต็มอุทยาน

ทุกๆ ค่ำ ทุกๆ วัน ไม่ใหญ่ไพเราะหยังคงกักเก็บน้ำฝนไว้คอยหลังไหลให้ผืนดินอุดม เปลี่ยนแปรหยดน้ำเป็นลำธาร หรือกลั่นความอุดมสมบูรณ์ของตัวเองออกมาเป็นออกซิเจนแบ่งปันมวลสรรพชีวิตในยามค่ำ รวมทั้งให้ร่มไม้ใบบังแก่ผู้ผัวร้อนที่ต้องการผ่อนคลายในเวลากลางวัน

ทุกๆ วัน ทุกๆ ค่ำ ที่สายน้ำยังคงรินไหล หมู่เมฆยังคงกลั่นตัวเป็นแหล่งน้ำฝนสำรองลอยตัวอยู่ในห้วงนภาภาคฝนยังคงโปรยสาย ลมยังคงรำเพยพัด คลื่นยังคงซัดสาด จังหริดยังคงขับประโคมดุริยกวี ไล่เดือนยังคงขุดคุ้ยดินปลาในลำธารยังคงแหวกว่าย ผี้อยยังเพียรสะสมน้ำหวาน ฯลฯ

สรรพสิ่งบรรดามีที่ยังคงอยู่ในโลกนี้อย่างมีความหมาย มีชีวิตชีวา นั้นเป็นเพราะว่า สิ่งเหล่านั้นต่างก็กำลังทำหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดีอยู่ด้วยกันทั้งนั้น เมื่อใดก็ตามที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งหยุดทำหน้าที่ของตนเอง สิ่งนั้นๆ ก็จะหมดความหมายไร้ซึ่งชีวิตชีวา

มนุษย์ก็เช่นเดียวกัน เราทุกคนต่างก็มี "หน้าที่" ที่ "น่าทำ" ด้วยกันทั้งนั้น เมื่อมนุษย์แต่ละคนรู้จัก "ทำหน้าที่"

ของตนเองอย่างถูกต้อง เขาก็จะมีชีวิตอย่างมีความหมาย และสังคมก็จะมีความร่มเย็นเป็นสุข แต่เมื่อใดก็ตามที่ใครคนใดคนหนึ่งไม่ยอมทำ "หน้าที่" ที่ "น่าทำ" ของตัวเอง เช่น นักการเมืองซึ่งมีหน้าที่ต้องทำ "เพื่อประชาชน" แต่เขากลับมุ่งทำ "เพื่อตัวเอง" ด้วยการทุจริต ฉ้อราษฎร์บังหลวง วิกฤติทางการเมืองก็จะตามมาทันที หรือพ่อแม่ที่มีหน้าที่ต้องเลี้ยงดูลูก แต่ทว่ากลับพากันทอดทิ้งลูก ปัญหาครอบครัวก็จะเกิดขึ้นตามมา และถ้าลูกของเขาเดินเข้าสู่สังคม สังคมก็จะมีปัญหาเช่นกัน

หากตำรวจไม่ยอมทำหน้าที่พิทักษ์สันติราษฎร์ ด้วยการบังคับใช้กฎหมายอย่างศักดิ์สิทธิ์กับคนทุกชั้น ก็เกิดภาวะสองมาตรฐานขึ้นในสังคม และนั่นคือ ที่มาของสภาวะบ้านเมืองไร้ชื่อแป่ กล่าวคือ คนในสังคมก็จะอยู่กันอย่างไม่มีหลักประกันในสวัสดิภาพ หรือหากครูบาอาจารย์ไม่ยอมตั้งใจสอนหนังสือ แต่กลับเบียดบังเอาเวลาราชการไปทำธุรกิจของตัวเอง ผลเสียก็จะตกแก่นักเรียนนักศึกษาอย่างไม่มีทางเลี่ยง

เช่นเดียวกัน หากนักเรียนนักศึกษา ไม่อยากเรียนหนังสือ กลับสนใจแต่การเล่นคะนอง ลองรักในวัยเรียน ชีวิตนักศึกษาของพวกเขา ก็จะล้มเหลว ชีวิตการทำงาน ก็จะไม่รุ่งโรจน์ ในทางกลับกัน หากทุกคนในสังคมที่กล่าวมา ต่างพากันอุทิศตนทำหน้าที่ในความรับผิดชอบเป็นอย่างดี ทุกอย่างก็จะกลับร้ายกลายเป็นดีอย่างชนิดพลิกหน้ามือเป็นหลังมือเลยทีเดียว

ลองจินตนาการถึงนักการเมืองที่เล่นการเมืองโดยปราศจากคอร์รัปชั่น และมุ่งมั่นอุทิศตนเพื่อประเทศชาติ และประชาชนอย่างสุจริตใจ

ลองจินตนาการถึงพ่อแม่ที่ตั้งใจเลี้ยงดูบุตรธิดาอย่างเต็มความสามารถ ตำรวจที่มุ่งมั่นรักษากฎหมาย ครูบาอาจารย์ที่ทุ่มเทสอนศิษยานุศิษย์ ฯลฯ หากทุกคนในสังคม ต่างก็พากันหันมาทำ "หน้าที่" ที่ "น่าทำ" ของตัวเองอย่างเต็มขีดความสามารถ เต็มกำลังสติปัญญา สังคมประเทศและโลกของเราจะน่าอยู่เพียงไร

ขอให้เราร่วมกันสร้างสรรค์สังคมและโลก
ที่น่าอยู่ร่วมกัน ด้วยการเพียรทำ "หน้าที่" ที่ "น่าทำ"
ของตัวเองให้เต็มที่ และทำให้ดีที่สุดเสียตั้งแต่บัดนี้เถิด

ว.วชิรเมธี

หน้าที่-น่าทำ

Delightful Duties

หน้าที่ของมารดาบิดาต่อบุตรธิดา

๑. สอนให้หนีห่างจากความชั่ว
๒. ฝึกให้ตั้งตัวอยู่ในความดี
๓. วางรากฐานแห่งชีวิตด้วยการศึกษา
๔. ช่วยพิจารณาเมื่อจะเลือกคู่ชีวิต
๕. มอบสมบัติให้เป็นกรรมสิทธิ์เมื่อถึงเวลาอันสมควร

(ที.ปว.๑๑/๑๙๙/๒๐๒)

ว.วชิรเมธี

หน้าที่ของมารดาบิดาต่อบุตรธิดา

สอนลูกให้ละทิ้ง	อกุศล
ขยันเล่าเรียนฝึกตน	ชอบไว้
ช่วยเลือกพิจารณาคณ	ครองคู่
ยกทรัพย์มรดกให้	เมื่อพร้อมดูแล

ตามตะวัน

หน้าที่ของบุตรธิดาต่อมารดาบิดา

๑. ท่านเลี้ยงเรามาแล้วต้องเลี้ยงท่านตอบ
๒. สนองงานในระบอบของท่าน
๓. สืบสานวงศ์สกุล
๔. รักษาต้นทุนแห่งความเป็นทายาท
๕. ไม่ประมาทคอยทำบุญเมื่อท่านล่วงลับ

(ที.ปว.๑๑/๑๙๙/๒๐๒)

ว.วชิรเมธี

หน้าที่ของบุตรธิดาต่อมารดาบิดา

พ่อ-แม่แก่เฒ่าแล้ว	เลี้ยงดู
สืบต่อกิจการฟู	ฟ่องหล้า
ดำรงเกียรติสกุล	ไว้ชื่อ
ตามส่งบุญไม่ช้า	เมื่อร้างจากชนันท์

ตามตะวัน

หน้าที่ของครูบาอาจารย์ต่อศิษย์

๑. สอนให้เป็นกัลยาณชนคนดี
๒. สอนให้มีความเข้าใจแจ่มแจ้ง
๓. แกล้งวิชาการให้ลึกซึ้งหมดจด
๔. ยกย่องให้เป็นที่ยอมรับต่อสาธารณชน
๕. ฝึกฝนให้เชี่ยวชาญจนเลี้ยงตัวได้ไม่อับจน

(ที.ปว.๑๑/๒๐๐/๒๐๓)

ว.วชิรเมธี

หน้าที่ของครูบาอาจารย์ต่อศิษย์

มุ่งสอนสั่งศิษย์ให้	เชี่ยวชาญ
รู้ลึกวิชาการ	แจ่มแจ้ง
ยกย่องต่อสาธารณชน	สร้างชื่อ
บัณฑิตแท้ห่อหุ้ม	เปี่ยมล้นคุณธรรม

ตามตะวัน

๔

๔

หน้าที่ของศิษย์ต่อครูบาอาจารย์

หน้าที่ของศิษย์ต่อครูบาอาจารย์

๑. ยกย่องไว้ในฐานะปูชนีย
๒. เข้าไปหาด้วยไมตรีเพื่อศึกษา
๓. เจียไต่ตลงสดับรับวิชา
๔. ประณินบิตด้วยจรรยาคถาญญ
๕. ไม่ลบหลู่การเล่าเรียนเพียรจริงจัง

(ที.ปว.๑๑/๒๐๐/๒๐๓)

ยกย่องประดุจผู้	ปูชนีย
หมั่นศึกษาด้วยท่าที	อ่อนน้อม
ระลึกถึงพระคุณมี	ประณินบิต
ไม่ลบหลู่ครุค้อม	ศิระเกล้าบูชา

ว.วชิรเมธี

ตามตะวัน

หน้าที่ของสามีต่อภรรยา

๑. ยกย่องให้เกียรติสมกับที่เป็นภรรยา
๒. ไม่หาเรื่องดูหมิ่น
๓. ไม่ถวิลนอกใจ
๔. มอบความเป็นใหญ่ในงานบ้าน
๕. หาเครื่องประดับให้เมื่อถึงกาลอันสมควร

(ที.ปว.๑๑/๒๐๑/๒๐๔)

ว.วชิรเมธี

หน้าที่ของสามีต่อภรรยา

ยกย่องให้เกียรติด้วย	ภรรยา
สัตย์ซื่อไม่หมิ่นหน้า	ชมกร้าว
ในบ้านกิจจนา	เป็นใหญ่
ให้เพชรทองประดับน่าว	เหนียวไว้แทนใจ

ตามตะวัน

หน้าที่ของภรรยาต่อสามี

๑. ดูแลงานบ้านให้เรียบร้อย
๒. คอยสงเคราะห์ญาติทั้งสองฝ่ายเป็นอย่างดี
๓. ไม่มีคิดนอกใจ
๔. รักษาทรัพย์สมบัติให้มั่นคง
๕. หยัดยืนทำงานด้วยความเพียรไม่ปล่อยให้เอาเกียรณ์
ค้ำค้ำ

(ที.ปว.๑๑/๒๐๑/๒๐๔)

ว.วชิรเมธี

หน้าที่ของภรรยาต่อสามี

ดูแลงานรอบบ้าน	เรียบร้อย
สงเคราะห์ญาติใหญ่น้อย	ทั่วถ้วน
รักษาทรัพย์ใช้สอย	คุ้มประโยชน์
ใจรักดีด้วยรักล้วน	ร่วมสร้างบารมี

ตามตะวน

หน้าที่ของมิตรต่อเพื่อน

๑. เพื่อแบ่งปัน
๒. เกรงกันด้วยไมตรี
๓. ประรณาคือคอยเกื้อกูล
๔. สนับสนุนไม่ทอดทิ้ง (มีสุขร่วมเสพ มีทุกข์ร่วมต้าน)
๕. จริงใจเสวนา

(ที.ปว.๑๑/๒๐๒/๒๐๕)

ว.วชิรเมธี

หน้าที่ของมิตรต่อเพื่อน

หน้าที่ของมิตรแท้	แบ่งปัน
เพื่อแผ่เจรจาฉันท์	พี่น้อง
ส่งเสริมไม่ทิ้งกัน	ยามยาก
ร่วมทุกข์ร่วมสุขป້อง	ปกกันภัยพาล

ตามตะวัน

หน้าที่ของเพื่อนต่อมิตร

๑. เมื่อเพื่อนประมาท คอยช่วยตักเตือน
๒. เมื่อเพื่อนแซะเชื่อน คอยช่วยรักษา (ทรัพย์)
๓. ในยามมีภัยให้ได้พึ่งพา
๔. ทุกข์เข็ญหนักหนาไม่ยอมทอดทิ้ง
๕. นับถืออย่างยิ่งแม้ญาติวงศ์ (ของมิตร)

(ที.ปว.๑๑/๒๐๒/๒๐๕)

ว.วชิรเมธี

หน้าที่ของเพื่อนต่อมิตร

คอยเตือนเมื่อประมาทแล้ว พึงฟัง
ใช้ทรัพย์อย่างระมัดระวัง รอบด้าน
แม้ประสบภัยยัง อาจฟัง
มีทุกข์พร้อมช่วยด้าน เปรียบแน่นญาติวงศ์

ตามตะวัน

หน้าที่ของนายต่อลูกน้อง

๑. ใช้คนให้ถูกกับวัย งาน และความถนัด
๒. รู้จักจัดเงินเดือนให้ตามความเหมาะสม
๓. มีสวัสดิการสมกับความเป็นอยู่
๔. เชิดชูด้วยรางวัล แบ่งปันด้วยน้ำใจ
๕. จัดสรรวันหยุดให้ตามสมควร

(ที.ปว.๑๑/๒๐๓/๒๐๖)

ว.วชิรเมธี

หน้าที่ของนายต่อลูกน้อง

ใช้คนให้ถูกต้อง	ตรงงาน
จัดค่าจ้างสวัสดิการ	เหมาะสม
อนุเคราะห์และเจือจาน	ปันแบ่ง
เหนื่อยนักให้พักได้	เพื่อฟื้นฟูร่างกาย

ตามตะวัน

หน้าที่ของลูกน้องต่อเจ้านาย

๑. เริ่มทำงานก่อนนาย
๒. เลิกงานภายหลัง
๓. คาดหวังแต่สิ่งทีนายให้ (ไม่คอร์รัปชั่น)
๔. ภารกิจไม่อาгуลคั้งค้าง
๕. สร้างชื่อเสียงโด่งดังให้นายและองค์กร

(ที.ปว.๑๑/๒๐๓/๒๐๖)

ว.วชิรเมธี

หน้าที่ของลูกน้องต่อเจ้านาย

ลูกทำงานก่อนเจ้า	นายตน
แล้วเสร็จเลิกหลังคน	สุดท้าย
มุ่งหวังแต่เพียงผล	แทนตอบ
เพียรหมั่นไม่ว่าร้าย	มุ่งสร้างองค์กรงาม

ตามตะวัน

หน้าที่ของนักบวชต่อศาสนิกชน

๑. สอนให้ดเว้นจากความชั่ว
๒. แนะนำเพื่อฝึกตัวให้เป็นคนดี
๓. เกื้อกูลด้วยไมตรีเป็นที่ตั้ง
๔. แสดงสิ่งที่ยังไม่เคยฟังไม่เคยรู้
๕. สิ่งใดเคยรู้เคยฟังพึงสร้างความกระจ่างแจ่มแจ้ง
๖. คอยแถลงให้รู้หลักการดำเนินชีวิตที่ดี

(ที.ปว.๑๑/๒๐๔/๒๐๖)

ว.วชิรเมธี

หน้าที่ของนักบวชต่อศาสนิกชน

สอนให้ละชั่วแล้ว	ทำดี
ด้วยเมตตาไมตรี	อุ้นเอื้อ
สรรพสิ่งช่วยสอนชี้	แจ่มกระจ่าง
ต้นแบบคุณธรรมเกื้อ	ก่อเชื้อชีพงาม

ตามตะวัน

หน้าที่ของศาสนิกชนต่อนักบวช

๑. ปฏิสัมพันธ์ด้วยเมตตาและไมตรี*
๒. เจริญด้วยเมตตาและไมตรี
๓. คิดด้วยเมตตาและไมตรี
๔. ปฏิสันถารด้วยเมตตาและไมตรี
๕. อุปถัมภ์ด้วยปัจจัยสี่อย่าให้ขาดแคลน

(ที.ปว.๑๑/๒๐๔/๒๐๖)

*เมตตา คือ ประรณาคดีเป็นที่ตั้ง
ไมตรี คือ ด้วยทำดีอย่างคนที่เป็นกัลยาณมิตร

ว.วชิรเมธี

หน้าที่ของศาสนิกชนต่อนักบวช

หมั่นพบสนทนา	แสวงหา
มนัสน้อมบูชา	กราบไหว้
โสดาบันธรรมเทศนา	สอนสั่ง
จตุปัจจัยถวายไว้	ไม่เว้นอุปถัมภ์

ตามตะวัน

หน้าที่ของนักรการเมืองต่อประชาชน

๑. บำเพ็ญตนเป็นผู้ให้
๒. สุจริตใจกายวาจา
๓. อุทิศชีวาเพื่อปวงชน
๔. ปฏิบัติตนซื่อสัตย์โปร่งใส
๕. ชน่ใจด้วยความอ่อนโยน
๖. ฝึกตนมิให้ลุ่มหลง
๗. อารมณ์มั่นคงไม่โกรธา
๘. งดวิหิงสาความรุนแรง
๙. เข้มแข็งด้วยขันติ
๑๐. มีปฏิบัติการใดๆ ให้คลาดธรรม

(พ.ชา.๒๘/๒๕๐/๘๖)

ว.วชิรเมธี

หน้าที่ของนักรการเมืองต่อประชาชน

หมั่นบริจาจาคำแก่ให้	เป็นนิจ
เพียรประพฤติสุจริต	สัตย์แท้
ใช้ชีฟเพื่ออุทิศ	ชนหมู่ ประชาเฮย
สูงอยู่ทำต่ำแม่	อ่อนน้อมถ่อมตน
ฝึกตนละกิเลสกลุ่ม	ลุ่มหลง
ตั้งมั่นอารมณ์คง	สติไว้
กอรปกิจเมตตาตรง	แน่วแน่
ขันติประคองให้	คลาดห้วงอกุศล

ตามตะวัน

หน้าที่ของ ส.ส. ต่อประเทศชาติและประชาชน

๑. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์
๒. พร้อมเพรียงกันทำกิจคือการประชุม การเลิกประชุม และกรณียกิจอื่นๆ ด้วยความสามัคคี
๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติไว้ (อันขัดต่อหลักการเดิม) ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ (ตามหลักการเดิม) ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามหลักการที่วางไว้เดิม

๔. เคารพนับถือท่านผู้ใหญ่ในบ้านเมือง ตระหนักถึงคุณค่าของคำแนะนำของท่านนั้นๆ ว่าเป็นสิ่งที่ควรรับฟัง
๕. ปกป้องกุลสตรีและเยาวนารีทั้งหลายมิให้ถูกรังแกข่มเหงหรือดูดคร่ำทารุณกรรม
๖. เคารพหลักการะบูนียสถาน บูนียวัตถุ หรืออนุสาวรีย์ที่เป็นศูนย์รวมใจ มิปล่อยให้เสื่อมโทรมสูญเปล่า

หน้าที่ของ ส.ส. ต่อประเทศชาติและประชาชน

๗. ถวายความอารักขา ค้ำครองป้องกัน อุปถัมภ์บำรุง
สมณสีปราชญ์ผู้ทรงศีลวัตรจรรยาंनाกราบไหว้
ผู้เป็นหลักชัยทางสติปัญญา และเป็นผู้นำทาง
จิตวิญญาณ คอยอำนวยความสะดวกให้ท่านได้พำนัก
อย่างผาสุกเพื่อปลุกฝังศีลธรรมแก่ประชาชน
ในประเทศสืบไป

(ที.ม.๑๐/๖๘/๘๖)

ว.วชิรเมธี

หมั่นประชุมเป็นนิตย์พร้อม เปรียงกัน
ยึดกฎกำหนดอัน ก่อนไว้
น้อมเคารพอภิวินท์ ใส่เกล้าทูลสนอง

ค้ำครองเหล่าเด็กน้อย กุลสตรี
ไม่ชมเหงราวี ปกป้อง
สักการะปฐนีย์ สถานเทพ
อุปถัมภ์สมณะต้อง หลักแท้ปัญญาชน

ตามตะวัน

หน้าที่ของประชาชนต่อการบริโภคข้อมูลข่าวสาร

๑. อย่าปลงใจเชื่อ.....ด้วยการฟังตามๆ กันมา
๒. อย่าปลงใจเชื่อ.....ด้วยการถือสืบๆ กันมา
๓. อย่าปลงใจเชื่อ.....ด้วยการเล่าลือ
๔. อย่าปลงใจเชื่อ.....ด้วยการอ้างตำรา/คัมภีร์
๕. อย่าปลงใจเชื่อ.....เพราะตรรกศาสตร์

๖. อย่าปลงใจเชื่อ.....เพราะการอนุমান
๗. อย่าปลงใจเชื่อ.....ด้วยการคิดตามหลักเหตุผล
๘. อย่าปลงใจเชื่อ.....เพราะสอดคล้องกับทฤษฎีที่ตนถนัด
๙. อย่าปลงใจเชื่อ.....เพราะมองเห็นรูปลักษณ์น่าจะเป็นไปได้

หน้าที่ของประชาชนต่อการบริโภคข้อมูลข่าวสาร

๑๐. อย่าปลงใจเชื่อ.....เพราะนับถือที่ท่านเป็น
ครูบาอาจารย์ของเรา

ต่อเมื่อใดได้ประจักษ์อย่างถ่องแท้ด้วย
ตนเองว่าเรื่องนั้นๆ เป็นสิ่งที่ดี, ไม่ดี, มีโทษ, ไม่มีโทษ
เป็นต้น จากนั้นจึงควรเชื่อหรือยอมรับ

(อง.ตัก.๒๐/๕๐๕/๒๔๑)

ว.วชิรเมธี

อย่าเชื่อ...เพียงสดับซ้ำ	ตามกัน
อย่าเชื่อ...เพราะยืนยัน	สืบถ้อย
อย่าเชื่อ...เรื่องเล่าอัน	ลือเลื่อง
อย่าเชื่อ...ตามต้อยต้อย	เพราะต้องตรรกวิชา

อย่าเชื่อ...เพราะเทียบแล้ว	เคียงใกล้
อย่าเชื่อ...เหตุผลใช้	กล่าวอ้าง
อย่าเชื่อ...เพราะตรงใจ	ตนเชื่อ
อย่าเชื่อ...รูปการณ์สร้าง	ท่านนั่นคือครู

ตามตะวัน

หน้าที่ของประชาชนต่อบ้านเมือง

๑. ไม่หมกมุ่นมัวเมาแต่เจ้าชู้
๒. ไม่กินอยู่เหินแก่ตัวมัวหวงของ
๓. ไม่พูดพร่ำคำเพื่อเปลวกลั่นกรอง
๔. ใช้ชีวิตตามครรลองแห่งศีลธรรม
๕. ทำหน้าที่เต็มกำลังอย่างสมบูรณ์
๖. มีสติเพิ่มพูนไม่กล้า
๗. ใช้ปัญญาเป็นเข็มทิศคิดและทำ
๘. พุติกรรมอ่อนน้อมพร้อมไมตรี

๙. รู้จักเจียมรู้จักถ่อมยอมกันได้
๑๐. ปากปราศรัยเปี่ยมเมตตาเพิ่มราศี
๑๑. อนุเคราะห์หมีตรสหายด้วยไมตรี
๑๒. น้ำใจดีชอบให้ทานปันประชา
๑๓. เป็นนักบริหารการงานเยี่ยม
๑๔. บำรุงสงฆ์ผู้เปี่ยมไตรสิกขา
๑๕. รักความดีรักความรู้คู่ชีวา
๑๖. รักศึกษาศิลปศาสตร์เป็นปราชญ์ชน

(พ.ชว.๒๘/๙๔๙/๓๓๒)

ว.วชิรเมธี

๑๖

หน้าที่ของประชาชนต่อบ้านเมือง

ไม่มักมากหลาภผู้
ไม่ตระหนี่ห่วงเสีย
ก่อนพูดกลั่นคำเจีย-
ใช้ชีพตราบด่าดื่น

หลายเมีย
ทรัพย์สิ้น
ระไนแจ่ม
ถูกต้องตามธรรม

ทำงานเต็มทีด้วย
ดั่งเข็มทิศพิจารณา
อ่อนน้อมถ่อมกิริยา
เต็มสติ-เมตตาแม่

ปัญญา
ถ่องแท้
เยี่ยงมิตร
ผูกไว้ไมตรี

หมั่นศึกษาศาสตร์พร้อม สรรพวิชา
บำรุงรักษพระศาสนา แผ่กว้าง
เชิดชูพระสงฆ์มา สืบศาสน์
ประพฤติธรรมไม่ร้าง ห่างเว้นกุศลกรรม

ตามตะวัน

หน้าที่ของคนต่อตนเอง

๑. รู้หลักการ

คือ เมื่อจะทำอะไรก็รู้จักเรื่องนั้นอย่างชัดเจน

๒. รู้เป้าหมาย

คือ รู้ว่าสิ่งต่างๆ ที่ตนทำมีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร

๓. รู้ตน

คือ ดูตนออก บอกตนได้ ใช้ตนเป็น เห็นตนชัด
จัดวางตนถูก

๔. รู้ประมาณ

คือ รู้จักความพอเหมาะพอดี, รู้จักขีดจำกัด หรือ
ขอบเขต

๕. รู้กาล

คือ รู้จักเวลาที่เหมาะในการทำสิ่งต่างๆ อย่าง
พอดี

๖. รู้สังคม

คือ รู้จักวางตัวให้สอดคล้องกับกาลเทศะ

๑๗

หน้าที่ของคนต่อตนเอง

๗. ฐนียมสัมพันธการคบกคน

คือ ฐจกเกยวข้องกับบุคคลอยางเหมาะสม

(อฐ.สค.คก...๒๓/๖๕/๑๑๔)

ว.วชิรเมธี

ฐมูลเหตุเรมตัน

ชัดเจน

ฐผลตผลเกณท

คาคได้

ฐตนช้ดอยางเชน

เป็นอยู่

ฐประมาณการไ้

จ้ดให้พอด

ฐเวลาเทียงแท้

เหมาะสม

ฐจกเข้าสังคม

เกยวข้อง

ถูกกาละเทศะชม

พอเหมาะ

สัปปุริสธรรมพ้อง

สู่ก้าวสำเร็จการ

ตามตะวัน

หน้าที่ของคนต่อคนอื่น

๑. เกื้อกูลกันด้วยการให้ (ทาน)
๒. รู้จักใช้วาจามาประสาน (ปิยวาจา)
๓. ร่วมสร้างสรรค์สังคมอุดมการณ์ (อัตถจริยา)
๔. สมนานตนร่วมสุขทุกข์ในทุกคราว (สมานัตตตา)

(ที.ปว.๑๑/๑๔๐/๑๖๗)

ว.วชิรเมธี

หน้าที่ของคนต่อคนอื่น

ทาน คือปันแบ่งด้วย	เมตตา
ละโลภละตณหา	อยากได้
พูดแต่ ปิยวาจา	จำจิต
ถือสัจจะประโยชน์ไว้	เสนาะซึ่งสดับฟัง

อัตถจริยะ ให้	ช่วยเหลือ
กอบปรกจิดเอื้อเฟื้อ	ร่วมด้วย
สมานัตตตา เมื่อ	สุขทุกข์ ร่วมเฮย
ใช้ชีพเสมอดราบม้วย	ถอดทิ้งยศถา

ตามตะวัน

หน้าที่ของคนต่อสังคม

๑. ปฏิสัมพันธ์ด้วยเมตตา
๒. เจรจาด้วยไมตรี
๓. ปราบปรามดีตั้งเป็นมิตร
๔. ไม่หวังกรรมสิทธิ์ในลาภผล
๕. ประพฤติตนให้เสมอเหมือนผู้คณะ
๖. ซ้ำระความคิดเห็นให้ตรงกัน

(ที.ปว.๑๑/๓๑๗/๒๕๗)

ว.วชิรเมธี

หน้าที่ของคนต่อสังคม

สานสัมพันธ์เกี่ยวกับ	เมตตา
สรรเลือกคำเจรจา	เสนาะไซ้
ผูกมิตรจิตปรารภนา	ร่วมสุข
ประพฤดิเสมอเหมือนผู้	คิดต้องตรงกัน

ตามตะวัน

หน้าที่ของคนต่อสังฆธรรม

๑. เรียนให้รู้เรื่องทุกข์
๒. แสวงหาความสุขด้วยการละสมุทัย
๓. กระจำใจในพระนิพพาน
๔. ปฏิบัติการให้บรรลุด้วยอริยมรรคมีองค์ ๘

(วินย.๔/๑๔/๑๘)

ว.วชิรเมธี

หน้าที่ของคนต่อสังฆธรรม

ชีวิตคือทุกข์ล้วน	ควรรู้
สมุทัยเห็นแจ้งอยู่	เหตุต้น
นิโรธดับทุกข์กู้	จิตกระจ่าง
อริยมรรคทางหลุดพ้น	สถิติขั้นนฤพาน

ตามตะวัน

หน้าที่ของคนต่อศาสนา

๑. เพียรพบพระ
๒. ไม่ละการฟังธรรม
๓. ศึกษาให้เลิคล้ำในอริสัจจรรยา
๔. เลื่อมใสศรัทธาในหมู่สงฆ์ทุกระดับ
๕. ไม่จ้องจับผิดเมื่อสดับพระสัทธรรม
๖. ไม่ทำบุญกรรมนอกหลักคำสอน
๗. มุ่งมั่นไม่คลายคลอนในการถวายเป็นอุปัชฌาย์

(องฺสตุตฺก.๒๓/๒๗/๒๖)

ว.วชิรเมธี

หน้าที่ของคนต่อศาสนา

พบพระผู้จิตน้อม	ฟังธรรม
ยึดมั่นศีลประจำ	สะอาดแจ้ง
อุปัฏฐากหมู่สงฆ์นำ	ด้วยศรัทธา- ชาติเยี่ยง
ธรรมนอกพุทธศาสน์แย้ง	เขตเว้นแสงบุญ

ตามตะวัน

หน้าที่ของศาสดาต่อลัทธิโลก

๑. ยามเข้าเฝ้าบิดนทพาด
๒. เย็นไม่ขาดแสดงธรรม
๓. พลบค่ำสอนภิกษุสงฆ์
๔. เทียงคืนทรงสอนเทวาราชามาตย์
๕. ไม่เคยขาดพิจารณาหมู่เวไนยไกลัอรุณ

(ที.อ.๑/๖๑; ส.อ.๑/๒๘๕)

ว.วชิรเมธี

หน้าที่ของศาสดาต่อลัทธิโลก

เข้าบิดนทพาดโปรดผู้	เวไนย
เย็นย่ำธรรมเทศน์ไข	จิตข้อง
สอนภิกษุเทพไฟ	ยามค่ำ
พินิจหมู่สัตว์ฟอง	เมื่อไกลัอรุณกาล

ตามตะวัน

ตามตะวัน

ชื่อ เสดลักษ์ณ จุรีเกษ

วันเกิด : ๒ กรกฎาคม ๒๕๐๓ ที่กรุงเทพมหานคร

การศึกษา : ปริญญาตรี รัฐศาสตร์บัณฑิต

จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

ปริญญาโท MASTER PUBLIC

ADMINISTRATICN

UNIVERSITY OF DETROIT, U.S.A.

อาชีพ : พนักงานบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง

ใน จ.เชียงราย

งานอดิเรก : อ่านหนังสือ โดยเฉพาะหนังสือธรรมะ

และหนังสือจิตวิทยา

งานอดิเรกพิเศษ : แต่งโคลงสี่สุภาพโดยได้รับแรงบันดาลใจ

จากบทโคลง "หอมหมื่นลี้" ของท่าน

ว.วชิรเมธี

หนังสือเล่มแรก : "มงคลชีวิต ๓๘ ประการ" ในรูปแบบ
โคลงสี่สุภาพ พิมพ์แจกเป็นธรรม-
บรรณาการ เนื่องในวาระครบรอบวันเกิด
ปีที่ ๕๐

หนังสือเล่มที่สอง : "หน้าที่-หน้าที่ ฉบับพิเศษ : สิลาลิลา"

หนังสือเล่มที่สาม : ตั้งใจจะนำโคลงที่แต่งจากแรงบันดาลใจ
ในวาระและโอกาสต่างๆ กันมารวบรวม
เป็นเล่ม

ความสุขในชีวิต : มีอิสระที่ได้ทำในสิ่งที่ตัวเองรัก

คติธรรมประจำใจ : ธรรมะคือลมหายใจ อยู่กับชีวิตทุกวัน
ดูเหมือนไม่สำคัญ แต่ขาดไม่ได้

